

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 7649814
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

12 Ekim 2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN EVRİM RIZVANOĞLU'NUN
TBMM 7/2002 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

İklim değişikliği; hayatımızın her anını etkileyen, giderek daha fazla etkileyecek ve varoluşsal bir tehdit teşkil eden bir krizdir. Ülkemiz, Akdeniz Havzası'nda yer aldığından dolayı iklim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkelerden biridir. İklim değişikliği, ekosistemimizi, insan sağlığını, su ve gıda krizini, ülke güvenliğini ve hatta nesiller arası adaleti ilgilendirdiğinden dolayı, küresel işbirliğini zorunlu hale getirmiştir. Bu nedenle; ülkemizin küresel iklim aksiyonlarına etkili katkılar sunarak iklim kriziyle küresel mücadele konusunda atacağı adımlar önemli hale gelmektedir. Bu yıl Almanya'da gerçekleşen yıllık Bonn iklim görüşmelerinde bakanlık yetkililerinin Türkiye'nin 2026 Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP31) görüşmelerine ev sahipliği yapmayı "isteyeceği" yönündeki açıklamaları kamuoyuna yansımıştır. COP31'e ev sahipliği yapılmak istenirken, 2022 Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP27) sürecinde Bakanlığınız tarafından sunulmuş olan Ulusal Katkı Beyanı (NDC) ile ilgili eksikliklerin dikkate alınması önemlidir. Bu eleştirileri şöyle sıralayabiliriz, Bakanlığınızın 2030 yılına kadar "sera gazı emisyonlarını referans senaryoya göre artıştan %41 azaltma hedefi", Paris İklim Anlaşması'nda belirlenen endüstriyelleşme öncesi döneme kıyasen küresel sıcaklık artışının 2 derecenin olabildiğince altında (mümkünse 1.5 derece seviyesinde) tutulması hedefi için yeterli değildir. Ayrıca hedef belirlenirken "mutlak emisyon azaltım" ilkesine göre düzenlenmesi gerekirken, toplam emisyonların 2020 seviyesine göre %32 artırılmasına izin veren "artıştan azaltım" metodolojisi uygulanmıştır. Ancak bu durum ne Paris İklim Anlaşması'nın küresel emisyonları yüzyıl ortasına göre net sıfırlama gerekliliğiyle, ne de 2021 yılında Cumhurbaşkanı tarafından Türkiye için açıklanan 2053 net sıfır emisyon vizyonu ile uyumludur.

Enerji sektörü sera gazı emisyonlarının önemli bir kısmından sorumludur ancak; Bakanlığınızın hedefi bu sektörden kaynaklanan emisyonları azaltmaya yönelik yeterli bir önlem içermemektedir. Ülkemiz yanlış azaltım uygulamalarından kaçınmalı, daha iddialı hedefler belirlemeli, mutlak emisyon azaltımına odaklanmalı, enerji sektöründe kapsamlı önlemler almalı ve sürdürülebilir enerji kaynaklarına yönelik politikalar benimsemelidir. Söz konusu adımlarla daha etkili bir katkı sağlanabilir ve küresel iklim hedeflerine daha yakın bir şekilde ilerlenebilir.

Bu bağlamda,

1-Türkiye'nin küresel iklim diplomasisi içerisinde yer edinebilmesi için hangi adımlar atılmaktadır? COP27'de sunulan Ulusal Katkı Beyanı'nın Türkiye'nin bu alandaki konumuna etkisi nedir?

2-Türkiye'nin COP27'de güncellendiği duyurulan Ulusal Katkı Beyanı ile ilgili eleştiriler dikkate alındığında, hedeflerin gözden geçirilmesi ve yeni hedefler belirlenmesi konusunda yeni bir strateji çalışması yapılmakta mıdır?

3-Ülkemizin iklim değişikliği ile mücadele konusunda daha kapsamlı ve etkili önlemler almasını sağlayacak yeni bir iklim değişikliği eylem planı oluşturacak mısınız?

4-Revize Ulusal Katkı Beyanının hazırlanması için herhangi bir çalışmanız mevcut mudur? Bu çalışma var ise detayları kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?

5-2030 yılı için öngörülen 1.175 milyon ton CO₂e (karbondioksit eşdeğeri emisyon) birçok bilim insanı tarafından abartılı bulunmaktadır. Bu rakam ne gibi varsayımlar, hangi veriler ve nasıl bir model kullanılarak hesaplanmıştır?

6-COP27 çerçevesinde Türkiye'nin 2038'i emisyon tepe noktası (pik yıl) kabul ettiği açıklanmıştır. Tepe noktasının ve buraya kadarki mutlak emisyon artışlarının Paris İklim Anlaşması'yla ve Türkiye'nin 2053'te net sıfır hedefiyle uyumlu olmadığı, sera gazı emisyonları 2038'e kadar artırıldıktan sonra sadece 15 yıl içinde sıfıra indirmenin gerçeklikten uzak olduğu ortadadır. Tepe noktası neden ve nasıl 2038 olarak belirlenmiştir? Tepe noktası tarihini daha erken bir tarihe almayı planlıyor musunuz? Bu konuda hazırlanmış bilimsel bir rapor bulunmakta mıdır? Varsa kamuoyuyla paylaşmayı planlıyor musunuz? 2053'te net sıfır için projeksiyonunuz nedir?

7-Türkiye'nin emisyon azaltım hedeflerini güncellemesi bu kadar elzem iken, Türkiye'nin enerji sektöründeki emisyon azaltımları ile ilgili çalışmaları nelerdir?

8-Türkiye'nin kömür gibi yüksek emisyonlu enerji kaynaklarından uzaklaşma ve sürdürülebilir enerji politikalarını benimseme konusunda adımlar atmasının önemi düşünüldüğünde fosil yakıtlarla ilgili herhangi bir taahhüde son verilen Ulusal Katkı Beyanı'nda rastlanmamaktadır. Ülkemizin 2053 net sıfır hedefine ulaşabilmesi için fosil yakıtlar ile ilgili terminler nelerdir?

9-2053 net sıfır hedefi için enerji sektörü haricinde kirletici vasfı yüksek olan çimento ve demir çelik tesisleri gibi enerji yoğun sektörler için çalışmalarınız var mıdır?

CEVAP

Türkiye, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne (BMİDÇS) ve Sözleşme kapsamında Paris Anlaşması'na taraf olmuştur. Ülkemiz, tarafı olduğu BMİDÇS kapsamında her yıl düzenlenen Taraflar Konferanslarına katılmakta olup son olarak geçtiğimiz yıl Mısır'da düzenlenen 27. Taraflar Konferansı'nda güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyanı'nı (NDC) sunmuştur.

Ülkemiz, Birinci Ulusal Katkı Beyanı'nda belirtilen referans senaryoya göre sera gazı emisyon azaltım hedefini %21'den %41'e yükseltmiştir. 2025 yılında İkinci Ulusal Katkı Beyanı hazırlanarak Birleşmiş Milletler Sekretaryası'na sunulacaktır.

2023-2030 İklim Değişikliği Azaltım Eylem Planı hazırlık çalışmaları 7 ekonomik sektöründe (Enerji, Sanayi, Ulaştırma, Atık, Bina, Tarım, Arazi Kullanımı Arazi Kullanımı Değişikliği ve Ormancılık) devam etmektedir. Çalışmaların yılsonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır.

Ulusal Katkı Beyanları (NDC), Paris Anlaşması'nın hedeflerine ulaşmak için sera gazı emisyonlarını azaltmak ve iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlamak için taraf ülkelerin yapacakları eylemleri bildirirken, Paris Anlaşmasına taraf ülkelerin, katkı beyanlarını her beş yılda bir sunmaları istenmektedir. Bu çerçevede Paris Anlaşmasına taraf olan Ülkemiz beş yılda bir Ulusal Katkı Beyanını güncelleyerek Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) Sekretaryasına sunacaktır. Daha önce sunulan ve bundan sonraki sunulması planlanan tüm NDC'ler kamuoyunun erişimine açıktır.

Güncellenen Ulusal Katkı Beyanı (NDC)'da referans senaryoda değişiklik yapılmamış olup 2015 yılında sunulan Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanı (INDC) referans senaryosu kullanılmıştır. 2015 yılındaki Türkiye'nin mevcut politikaları, ilgili kurumların görüşleri ve sağlanan veriler doğrultusunda oluşturulmuş bir senaryodur.

Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi (LTS) hazırlıkları, 2053 Net Sıfır emisyon hedefimiz ile uyumlu olarak Bakanlığımız uhdesinde yürütülmektedir. Söz konusu strateji kapsamında 2053 net sıfır projeksiyonu tüm detaylarıyla çalışılmaktadır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından ülkemizin 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi esas alınarak hazırlanan "Türkiye Ulusal Enerji Planı" 19 Ocak 2023 tarihinde yayımlanmıştır. Türkiye'nin güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyanı enerji sektörü, sanayi sektörü, ulaştırma sektörü, tarım sektörü, bina sektörü, atık sektörü ve arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık (AKAKDO) sektörü çalışılmış olup NDC kapsamlı azaltım ve uyum eylemlerinin yanı sıra uygulama araçlarına yönelik değerlendirmeleri de içermektedir. Her sektöre yönelik başlıca yol gösterici politika belgeleri ve sektörel mevzuatlar ile 2030 yılı için Türkiye'nin öne çıkan emisyon azaltım politikaları dâhil edilmiştir.

Ülkemizin enerji arz güvenliğinin sağlanması, enerji kaynaklarının çeşitliliğinin artırılması ve sürdürülebilir enerji politikalarının geliştirilmesi, ulusal koordinasyon ve sorumluluğu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı uhdesindedir.

2023-2030 İklim Değişikliği Azaltım Eylem Planı sanayi sektöründe geniş ve bütüncül bakış bir açısı gözetilerek azaltım eylemlerini barındırmakta, imalat sektörlerinin emisyon azaltımı ve düşük karbonlu yol haritalarına yönelik çalışmalar ilgili Bakanlıklarca yürütülmektedir.

Bu çerçevede, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) ve Yeşil Mutabakat Eylem Planı yükümlülükleri ve çalışmaları çerçevesinde yürütmüş olduğu Çelik, Alüminyum, Çimento, Gübre sektörlerine yönelik düşük karbonlu yol haritaları hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Bu yol haritalarında, Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda emisyon azaltım hedeflerine ulaşabilmesi için iklim odaklı politika ve stratejiler geliştirmesi, özellikle teknolojik dönüşümün sağlanması ve yatırım ihtiyaçlarının belirlenmesi için kısa, orta ve uzun vadeli stratejiler geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu çerçevede, 2023-2053 dönemini kapsayacak şekilde karbon azaltıcı teknolojiler, alternatif hammaddeler, yatırım gereksinimleri gibi gelişmeler ile SKDM ve planlanan ulusal Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) gibi iklim düzenlemelerini içeren politika alanlarını ele alan çeşitli senaryolar ve politika setleri üzerinde çalışmalar yürütülmektedir.